

02

Presentació

Un país, set parròquies. L'Arxiu de les Set Claus.

03

Notícies

L'Arxiu a l'escola. Taller Ràdio Andorra

Digitalització del fons Cairat

Dia mundial de la ràdio. Exposició virtual *La discoteca de "pedra". Els discos antics de Ràdio Andorra*

Estada en pràctiques de l'estudiant Toni Balastegui

L'accés i la consulta de la documentació. Estadístiques del 2020

Revisió del Manual de gestió de la documentació administrativa

Fem esport, fem arxiu. Jornada d'arxius de l'esport a Lleida, els Pirineus, l'Aran i Andorra

Digitalització de l'Arxiu Comunal d'Andorra (ACA)

10

On és?

11

Novetats bibliogràfiques

Sabíeu què...?

Presentació de l'Arxiu Nacional al Centre de Formació Professional d'Aixovall

12

Nous fons ingressats

Col·laboracions

David Mas Canalís: Trajectòria com a investigador i vincles amb l'Arxiu Nacional

14

En record de...

Pere Caveró

Presentació

Un país, set parròquies. L'Arxiu de les Set Claus.

Aquest any, per celebrar el Dia internacional dels arxius, que se celebra el 9 de juny, hem preparat una exposició virtual amb el títol "Un país, set parròquies. L'Arxiu de les Set Claus".

<https://www.arcgis.com/apps/Map-Journal/index.html?appid=f27fe8eeb-525444d9ce3214dd21b2d48>

Aquesta mostra vol acostar el fons de l'Arxiu de les Set Claus a través d'una selecció de documents que van del segle XII al XX en què trobem, entre d'altres, el pariatge, el Còdex miscel·lani i els llibres de privilegis.

Aquest fons és una font essencial per a l'estudi de l'economia, la política,

la societat i la cultura del país des de l'edat mitjana fins a la primera meitat del segle XX, a més de deixar constància del funcionament de la institució, el Consell General, i de la seva transformació –d'un òrgan de govern medieval a una administració contemporània.

Recuperem fragments del *Manual Digest* d'Antoni Fiter i Rossell en què ja es parlava, en el capítol 5, de l'obra i l'organització d'aquest arxiu, la documentació del qual es guardava en una caixa de fusta amb sis panys:

"Aquest arxiu, estarà dins una paret a modo d'armari, tindrà dos tancadures: una interior ab portes de fusta i altra exterior ab portes de ferro."

També detalla els calaixos de l'armari i els documents que es guardaran a cada calaix per tenir-los ben endreçats i classificats:

"Lo arxiu està disposat ab sos caixons grans i xics, i posats en ells dins d'uns sacs, senyalats de ses respectives lletres i ròtulos."

Un cop explicat aquest ordre dels documents, Fiter i Rossell també ens parla de la còpia de seguretat dels documents més importants:

"Lo arxiu vell ab los sis panys se podrà tenir en la iglésia d'Andorra ab llicència del senyor bisbe o ordinari, fermat ab cadenes, i dins d'ell un exemplar dels llibres en què estan transsumptats los títols, privilegis, etc., declaracions i capítols de Cort, per lo cas que si succeïa o esdevenia una crema en un arxiu queden los títols en altre."

També ens mostra les "obligacions de l'arxiver", i diu així:

"Lo arxiver cuidarà de que los pergamins, títols i privilegis estiguin ben rotulats i també posats dins de son corresponent saquet i caixó, com també les pliques de paper, cuidant no hi haja pols ni altra brutícia. [...] Sempre i quan lo Consell resolga treure de l'arxiu títol algun o diners, anirà ell junt ab los sis cònsols, un de cada parròquia los quals obriran quiscun en son respectiu pany les cerradures o portes de ferro i exteriors, i ell les portes de fusta o cerradura interior. [...] Finalment, quiscun any en lo temps i consell que aquest determinarà, se li farà una visita, o més, de l'arxiu i se castigarà en cas de no tenir aquest en son degut orde, política i limpiesa."

Tot i ser un text de l'any 1748, l'autor tenia molt clar com s'havia de gestionar

l'arxiu i en fa una descripció pròpia d'una persona avançada a la seva època, en què manifesta l'obligació de tenir els documents ordenats, nets, localitzats i segurs, i en redacta un reglament.

Declaració BIC

El 4 d'octubre del 2019, el Consell General va remetre una carta dirigida al Ministeri de Cultura i Esports en què demanava la declaració del fons documental de l'Arxiu de les Set Claus (ASC) com a bé d'interès cultural.

El procediment de declaració d'un bé com a bé d'interès cultural estableix que l'expedient ha de ser incoat pel Consell

Assessor del Patrimoni Cultural. L'Arxiu Nacional d'Andorra, com a dipositori de la documentació d'aquest fons i responsable de custodiar-lo i preservar-lo, va emetre el 3 de desembre del 2019 un informe amb l'objectiu que el Consell Assessor decidís sobre els valors patrimonials del fons i la necessitat de declarar-lo bé d'interès cultural.

El Consell Assessor, en la reunió del 7 de febrer del 2020, va decidir per unanimitat incoar l'expedient de declaració del fons documental de l'Arxiu de les Set Claus (ASC) com a bé d'interès cultural en la categoria de bé moble, i així va quedar reflectit en l'informe corresponent.

Finalment, i per acabar aquest llarg procés, el 7 d'octubre del 2020 el Govern va declarar el fons textual de l'Arxiu de les Set Claus bé moble d'interès cultural i en va formalitzar la inscripció a la secció primera de l'Inventari general del patrimoni cultural.

https://www.bopa.ad/bopa/032121/Pagines/GD20201009_13_08_00.aspx

Us convidem a visitar l'exposició virtual i a gaudir-ne. Hi trobareu documents, fotografies i alguna sorpresa!

Notícies

L'Arxiu a l'escola. Taller Ràdio Andorra

Durant el mes de gener prop d'un centenar d'alumnes de tercer d'educació secundària de l'Escola de segona ensenyança d'Encamp van fer el taller Ràdio Andorra 1939-1981. El so de la música abans del vinil. És una activitat organitzada per l'Arxiu Nacional amb contingut històric i tècnic en què, a través de la història de Ràdio Andorra, es parla de la història d'Andorra i dels orígens de les ràdios i s'introdueix els joves en la tècnica del so i la música. S'experimenta, s'utilitzen diferents suports físics com bols tibetans, un

gramòfon manual, discos de pedra i de vinil, cintes magnètiques, cassets, CD..., i al mateix temps es repta els joves a descobrir i a expressar els seus coneixements, inquietuds i gustos musicals amb diferents activitats.

És un taller adreçat a alumnes de segon i tercer d'educació secundària que ofereix tant a l'Arxiu com al centre escolar l'oportunitat d'interactuar a partir del patrimoni cultural d'Andorra.

Digitalització del fons Cairat

El primer fons fílmic que es va dipositar a l'Arxiu en la campanya de recuperació del patrimoni cinematogràfic avalada per la UNESCO entre els anys 2000 i 2004 va

ser el fons de la família Cairat, de Sant Julià de Lòria. Es tracta de 23 pel·lícules sense veu, en blanc i negre i algunes en color, en format de 9,5 mm i 16 mm.

Recullen moments de la vida quotidiana de Sant Julià de Lòria als anys cinquanta del segle passat. Dies de neu, curses de bicicletes, cantades de caramelles amb el mestre Josep Fontbernat, la subhasta dels encants de Sant Antoni i la benedicció de les bèsties, la celebració del Carnaval i la Festa Major, dies d'estiu i d'hivern... Tot i ser un fons familiar, les pel·lícules relaten moments compartits per la comunitat laurediana.

S'afegeixen a aquest llegat algunes filmacions de l'activitat política del qui va ser síndic general entre 1936 i 1960, Francesc Cairat. Visites del copríncep i bisbe Ramon Iglesias Navarri, de delegats permanents i d'altres autoritats franceses, així com una entrega floral als Camps Elisis de París.

S'ha digitalitzat el fons per garantir-ne la conservació i per afavorir-hi l'accés, i ara mateix es troba en procés de revisió perquè aviat es pugui consultar a l'Arxiu Nacional.

Dia mundial de la ràdio. Exposició virtual *La discoteca de "pedra". Els discos antics de Ràdio Andorra*

Dia mundial de la ràdio amb l'exposició virtual *La discoteca de "pedra". Els discos antics de Ràdio Andorra*.

És una mostra sobre una part de la feina feta en la recuperació, la conservació i el tractament del fons sonor, discogràfic i documental de l'antiga Ràdio Andorra, que va emetre des de 1939 a 1981. Una ràdio controvertida que, amb la cantarella "Aquí Radio Andorra, emisora del Principado de Andorra", portava el país a llocs que mai no hauria imaginat. Van ser les persones que hi van treballar, tant d'Andorra com de França, que van fer que la música, la publicitat i més tard la programació entressin a les cases de milions de radiooients.

Amb aquesta exposició l'Arxiu aproxima al visitant la complexitat de la conservació d'aquest singular patrimoni i explica com són els fogons de la cuina de l'Arxiu de Ràdio Andorra, especialment el tractament dels discos més antics de la col·lecció, els de 78 revolucions, que van des de 1913 a 1954. Accediu-hi a <https://www.cultura.ad/arxiu-nacional-d-andorra>.

Per celebrar i recordar la funció que ha fet la ràdio al llarg del temps, l'Arxiu Nacional es va afegir a la celebració del

Estada en pràctiques de l'estudiant Toni Balastegui

Aquest any, des de l'1 de març fins al 21 de maig, hem comptat amb la col·laboració d'un estudiant en pràctiques que cursava el tercer any d'història a la Universitat de Lleida.

Durant la seva estada, Balastegui ha dut a terme tasques pròpies del servei d'inventari, com ara un seguit de

transcripcions. Algunes acompanyaran ben aviat la descripció de la unitat documental tractada, i d'altres han estat la base per a una comprensió òptima de part de la documentació del fons patrimonial de la Casa d'Areny-Plandolit, que el servei d'inventari està classificant actualment.

A més, ha dut a terme una unitat didàctica sobre documentació referent a Andorra, així com sobre els diferents tipus de lletra presents al territori andorrà.

L'accés i la consulta de la documentació. Estadístiques del 2020

L'atenció a les consultes dels fons documentals dipositats a l'ANA es fa mitjançant la sala de consulta i l'Arxiu en línia:

- A la sala de consulta s'atenen les consultes presencials, per correu electrònic o per telèfon. També s'analitzen les consultes fetes a la pàgina web d'Arxius (<https://www.cultura.ad/arxius>).

- L'Arxiu en línia (<https://www.arxiuenlinia.ad/fotoweb/>) atén les consultes fetes en línia.

La tipologia predominant d'usuaris que s'han adreçat a l'ANA per fer consultes o recerques són investigadors, estudiants i ciutadans en general.

En la majoria dels casos, les consultes es fan amb les finalitats següents: treballs

d'investigació, interès personal i familiar, comunicació pública (exposicions, documentals, webs), ús editorial, recopilació d'informació / arxiu de complement, tesis doctorals, elaboració de llibres, articles, conferències, informes, commemoracions, tràmits administratius, treballs de final de grau, altres (no identificats)

1. Sala de consulta

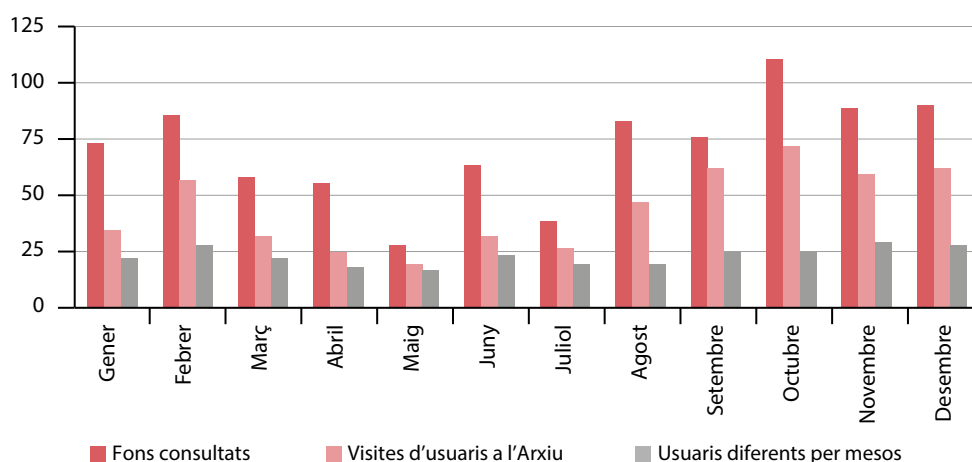
En primer lloc, analitzarem el resultat de les consultes el seguiment de les quals s'ha fet des de la sala de consulta de l'Arxiu Nacional (bases de dades, inventaris...).

S'han comptabilitzat 382 consultes, fetes per 199 usuaris diferents, 56 dels

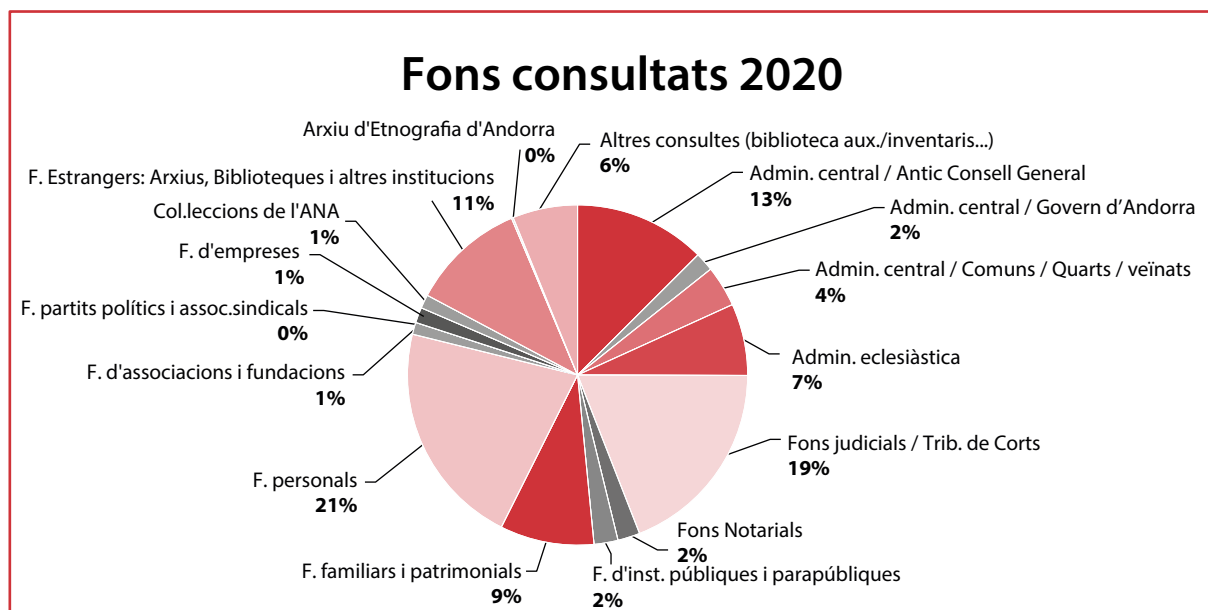
quals era el primer cop que s'adreçaven a l'Arxiu, i en total s'han consultat 615 fons. Aquestes dades representen un descens d'un 18,94% respecte a les consultes de l'any anterior. Aquesta xifra s'ha de valorar tenint en compte l'impacte de la pandèmia de la COVID-19, que ens va portar a tenir tancada la sala

de consulta des del 14 de març fins al 8 de juny, i que després ens va obligar a restringir la capacitat de la sala de consulta a un màxim de dos persones a la vegada, donades les dimensions de la sala.

Consultes i usuaris

Les consultes per fons documentals han estat les següents:

Aquests són alguns dels estudis que s'estan portant a terme amb els fons documentals consultats:

- Recerca històrica sobre la Guerra Civil Espanyola a Andorra (documentació textual i fotogràfica).
- Recerca històrica sobre l'evolució de les cases; impostos i ingressos comunals, del s. XVII al s. XIX (projecte del Departament de Patrimoni Cultural –relat nacional–) (documentació textual).
- Estudi sobre l'evolució de la toponímia menor (documentació textual).
- Recerca de doctorat: delinqüència andorrana (1550-1600) (documentació textual).
- Recull històric de la distribuïdora d'electricitat Nord Andorrà, SA (1920-2020) per commemorar el centenari d'aquesta empresa (documentació textual, fotogràfica i cinematogràfica).
- Treball d'investigació sobre la correspondència de Casa Rossell (documentació textual i Arxiu d'Etnografia).
- Recerca històrica: la xarxa pública de camins històrics i tradicionals del Principat d'Andorra (segles XVII-XX) (documentació fotogràfica).
- Recerques documentals sobre arquitectura: obres de Cèsar Martinell a Andorra i cases de banys i casinos (documentació textual).
- Estudi sobre l'esquí al Principat d'Andorra (documentació textual).
- Recerca sobre les campanes de les esglésies d'Andorra (documentació textual).
- Recerques fotogràfiques per documentar projectes artístics, fer webs, audioguies de museus, il·lustrar xarxes socials.
- Recerques genealògiques i de documentació familiar (documentació textual).

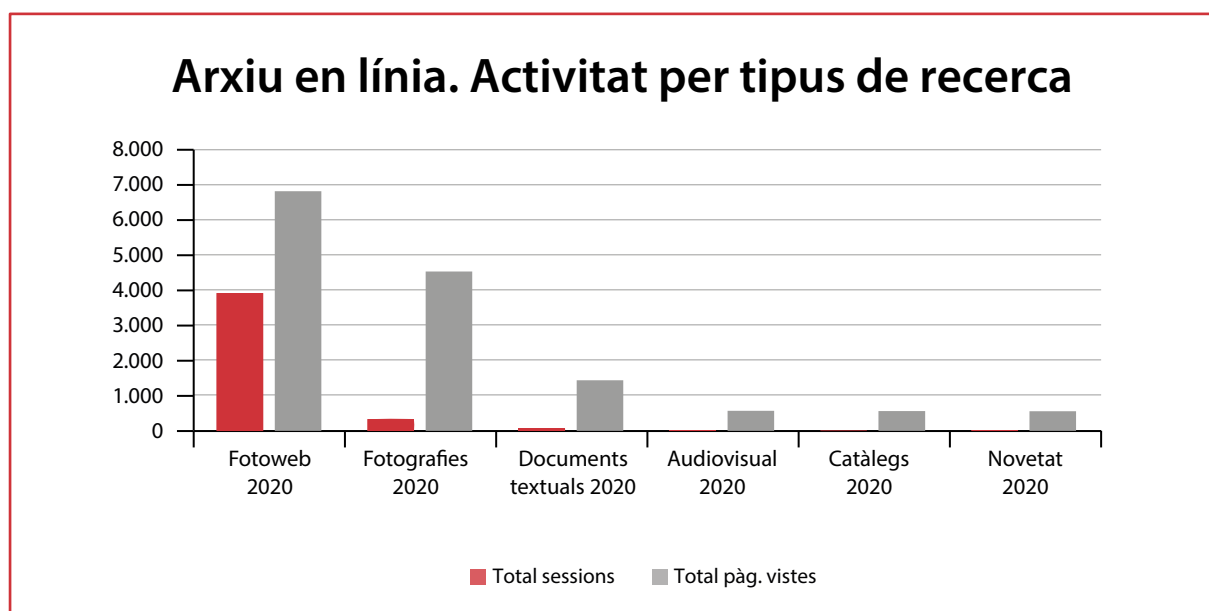
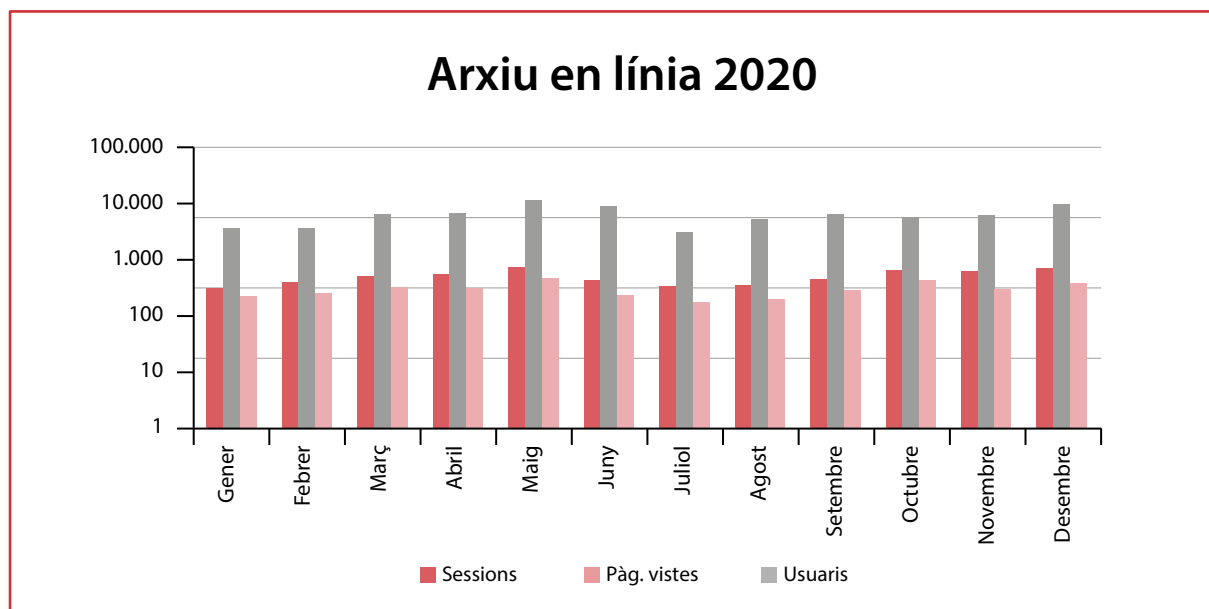
2. Arxiu en línia (www.arxiuenlinia.ad/)

L'Arxiu Nacional ofereix a la ciutadania la possibilitat de consultar documentació en línia a través de la pàgina www.arxiuenlinia.ad/. S'hi pot trobar tant

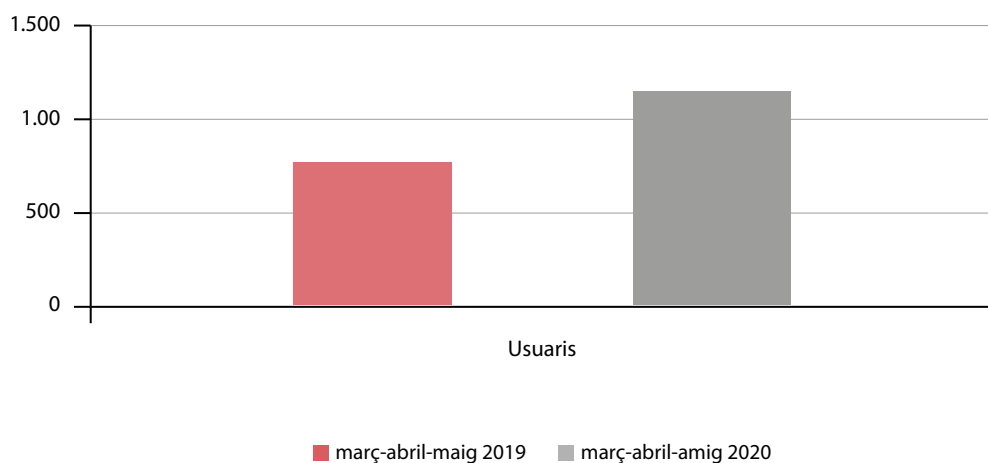
documentació textual com fotogràfica i també un mostreig de les entrevistes custodiades per l'Arxiu Etnogràfic.

Tot seguit, presentem uns gràfics de

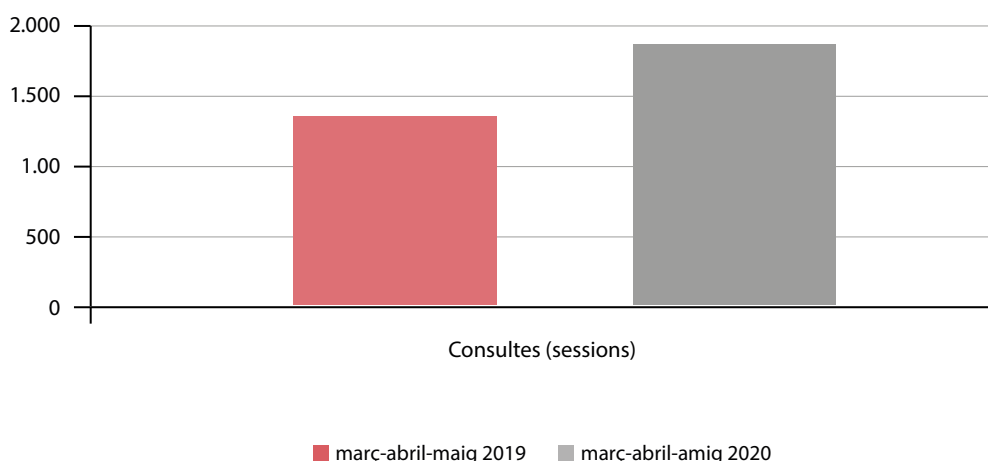
les consultes que ha rebut aquesta plataforma durant l'any 2020:

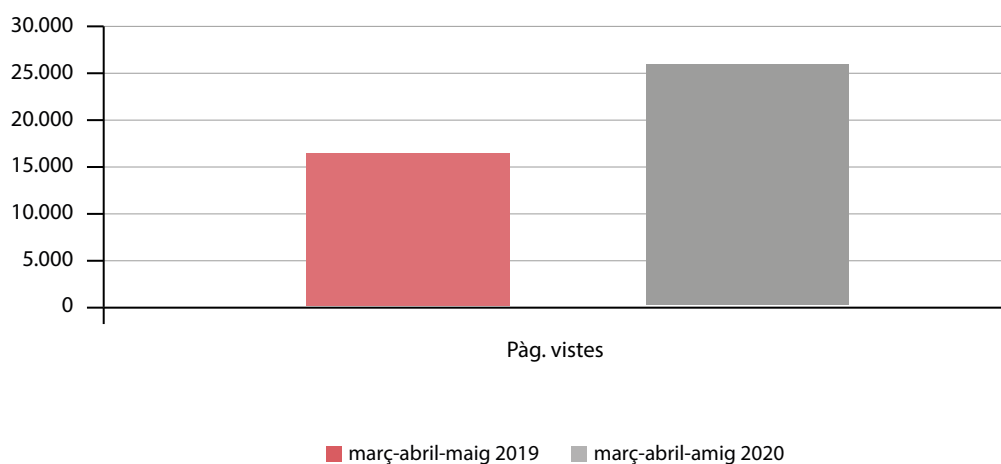
Increment del 50 % d'usuaris

Increment del 38 % de consultes

Increment del 58 % de pàg. vistes

Revisió del Manual de gestió de la documentació administrativa

En breu sortirà a la llum una revisió en profunditat del Manual de gestió de la documentació administrativa. Aquest Manual està adreçat als treballadors del Govern, però, tot i que és una eina principalment interna, també la penjarem al web de Cultura perquè conté pautes i definicions que poden ser aplicables a qualsevol organització, ja sigui pública o privada, i que per tant pot ser d'ajuda en la gestió de la documentació.

En aquesta revisió del Manual s'ha donat molt més pes a la documentació electrònica i a la seva gestió, ja que ha d'acabar esdevenint l'hegemònica dins de l'Administració.

El Manual es divideix en set volums: el glossari, el cicle de vida dels documents, els organismes de la gestió documental, les eines de gestió documental, els procediments de la gestió documental,

l'organització de la documentació, i un de preguntes freqüents.

És, per tant, una eina molt completa amb pautes, procediments, definicions i respostes a qüestions al voltant de la gestió de la documentació que esperem que sigui d'ajuda als treballadors del Govern i a tots aquells que puguin tenir interès en la gestió documental a la seva organització.

Fem esport, fem arxiu. Jornada d'arxius de l'esport a Lleida, els Pirineus, l'Aran i Andorra

El 3 de juny d'enguany es va celebrar la jornada Fem esport, fem arxiu amb participants de Lleida, els Pirineus, l'Aran i Andorra per compartir projectes i experiència, i en què va participar l'Arxiu Nacional, tant en l'organització com en la taula rodona de debat que va tractar sobre el valor de preservar i difondre el patrimoni documental dels clubs, les federacions, els esportistes i altres entitats que incideixen en l'activitat esportiva com a essència de la seva memòria. Va ser una trobada oberta al món quant a l'assistència atès que es

va fer de forma virtual i amb la voluntat de recuperar el format de jornada de sensibilització de proximitat, i es va posar en contacte entitats esportives i arxius.

Fem esport, fem arxiu és un projecte amb la voluntat d'impulsar accions de recuperació i difusió dels arxius de l'esport i suport a les entitats esportives de Catalunya.

La jornada, organitzada pel Departament de Presidència (Consell Català de l'Esport) i el Departament de Cultura (Direcció General del Patrimoni Cultural) de la Generalitat de Catalunya, va ser un punt de trobada, debat i aprenentatge sobre la gestió dels arxius de l'esport.

Un punt d'inici del procés d'identificació, recuperació i tractament d'aquest tipus de documents que en els anys vinents impulsaran diferents administracions i arxius.

Els principals destinataris eren els gerents dels clubs esportius, els directius de les federacions esportives, els arxivers i els historiadors de l'esport, els esportistes, els periodistes, el sector empresarial del món de l'esport (empreses petites i mitjanes que fan activitats i disposen d'arxiu textual, audiovisual, etc.), i les persones interessades en la conservació de la documentació i en la investigació de la història de l'esport a Catalunya.

Digitalització de l'Arxiu Comunal d'Andorra (ACA)

L'Arxiu Nacional ha posat a disposició de tothom, amb accés lliure i gratuït, consultable per Internet, el fons documental l'Arxiu Comunal d'Andorra (ACA).

Aquest fons conté la documentació generada pel Comú d'Andorra resultant de les activitats d'una institució que, des del segle XV fins a l'any 1978, va tenir la responsabilitat d'administrar els afers comunals i de regular les

relacions dels habitants del seu terme parroquial. Hi trobem, entre altres coses, documentació referent a l'Administració comunal (relacions polítiques i econòmiques amb altres institucions, govern de la parròquia d'Andorra (Quart d'Andorra la Vella i Quart d'Escaldes-Engordany), als límits territorials i les delimitacions de pastures i empius, als tributs eclesiàstics (rendes, delmes...), a les obres públiques (carreteres secundàries

Comella-Engolasters, plànols...) i també hi ha documentació sobre la farga i sobre la Fundació del Rev. A. Busquets. Fins al 1978, el Comú d'Andorra estava compost pel Quart d'Andorra la Vella i pel Quart d'Escaldes-Engordany. Amb la creació de la parròquia d'Escaldes-Engordany, el 14 de juny, aquest fons es dona per tancat. Composta per dos grans eixos de població, Andorra la Vella i Santa Coloma (esmentats en l'acta de consagració de la catedral d'Urgell,

segona meitat del segle IX), conté altres nuclis de població com són el Fener, el Pui i el Puial (esmentats en la Concòrdia del 1176).

El 5 de setembre del 1996, la documentació era traslladada de l'armari situat al

despatx del síndic a la Casa de la Vall i dipositada a l'Arxiu Nacional d'Andorra, per custodiar-la i conservar-la. Al desembre del 2016 es van recuperar 207 documents pertanyents a aquest fons.

El fons aplega més de 5.500 documents que abracen una extensa cronologia que va des del 1280 fins al 1978 amb la creació de la parròquia d'Escaldes-Engordany.

On és?

Solució: pàg. 13

Novetats bibliogràfiques

ABRIL CAMPOY, JOAN MANEL (COORD.);
AMAT LLARI, MARIA EULÀLIA; [ET AL.]
*Fonaments de dret privat andorrà:
la persona jurídica en el dret
andorrà*

Andorra. Fundació Julià Reig: Premsa
Andorrana, 2020. Fonaments de dret
privat andorrà, vol. 2. 422 p.

ARMENGOL FABREGA, JORDI
*Records d'Encamp: 1900-1965
(Recurs electrònic)*
Andorra. Comú d'Encamp, 2021. 118 p.

BERENGUER CASAL, JACINT; BERENGUER
AMAT, MIREIA
*Sobre la venda de les pintures de
sant Silvestre i sant Gregori de
Santa Coloma d'Andorra. Noves
aportacions*

A: Butlletí de la Reial Acadèmia Catalana
de Belles Arts de Sant Jordi. Barcelona,
2019, Vol. 33, p. 177-192

BOLTÀ VILARÓ, NÚRIA
*El que fèvom a Canillo: recull de
vivències*
Andorra. Comú de Canillo, 2020. 107 p.

CACHÓN, MANUEL (COORD.); [ET AL.]
*Dret processal civil del Principat
d'Andorra*
Sant Julià de Lòria. Universitat d'Andorra,
2020. 602 p.

Fontcuberta, Joan
Kintsugi :
Andorra. Ministeri de Cultura i Esports.
Àrea d'Acció Cultural, 2021

KOMAC, BENJAMIN; [ET AL.]
*Pastures comunes i ramaderia a
Andorra: usos, gestió i perspecti-
ves*
Andorra. Centre d'Estudis de la Neu
i la Muntanya d'Andorra (CENMA) de
l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA),
2020. 161 p.

NORD ANDORRÀ, S.A.
*Nord Andorrà, cent anys d'elec-
tricitat a les Valls del Nord*
Andorra. Nord Andorrà, S.A., 2020. 277 p.

PLANELLAS, JORDI
El que fèvom a Canillo
Andorra. Comú de Canillo, 2019. 60 p.

PUJAL TRULLÀ, Albert
*Ordino segle XVII: Els noms propis
i la propietat de la terra*
Lleida. Pagès editors, 2020. 449 p.

RIBAS REIG, ÒSCAR
Memòries
Andorra. Fundació Julià Reig : Premsa
Andorrana, 2020. 288 p.

Sabíeu què...?

Presentació de l'Arxiu Nacional al Centre
de Formació Professional d'Aixovall

El 4 de març d'aquest any vam fer una
presentació de l'Arxiu Nacional davant
els alumnes de Secretariat Multilingüe
del Centre de Formació Professional
d'Aixovall. Es tracta d'una activitat que
organitzen els mateixos estudiants
com a part de la seva formació i que
consisteix a convidar professionals o
membres d'institucions del país perquè
parlin de la seva feina i de les activitats
que desenvolupen. Els estudiants
s'encarreguen de rebre el convidat, fer
la presentació de l'activitat i de donar-li
suport tècnic i logístic.

En aquesta ocasió, vam presentar quines
són les tasques i competències de l'Arxiu

Nacional: què és el patrimoni documental, quins documents custodiem, quin tractament els donem i els nostres reptes de futur, així com les nostres eines en línia per a la consulta de documents. La presentació va tenir lloc al mateix centre i hi van assistir uns 40 alumnes.

Per a nosaltres són molt importants aquestes activitats perquè ens permeten donar a conèixer a les noves generacions la feina que fem i que coneguin una mica més les fonts històriques i on trobar-les en el cas que les vulguin consultar. Els alumnes es van mostrar interessats i participatius durant la presentació.

Nous fons ingressats

Fons de Jonathan Sequera (JSE)

El 10 de febrer passat, el Sr. Jonathan Sequera diposita a l'Arxiu Nacional d'Andorra un fons compost per 193 documents textuais. Durant el procés d'ingrés es confirma que es tracta d'un fons patrimonial de les Valls d'Andorra que engloba 146 documents en paper, 44 pergamins i 3 fotografies al llarg d'un període que va del segle XIV al segle XIX.

El seu tractament permetrà identificar-ne el productor i saber-ne més sobre

la seva història. Mentrestant i després d'unes primeres pautes de conservació, resta conservat al dipòsit de l'Arxiu.

Cal Farré (CFA) de Sant Julià de Lòria (AJL)

En el decurs del mes de març passat, el fons de cal Farré de Sant Julià de Lòria ingressa a l'Arxiu Nacional d'Andorra, de la mà d'Anna Maria Bartumeu. Compost per 1.061 unitats documentals, datades entre 1861 i 1994, conté, a més dels més de 1.000 documents textuais, 55

fotografies i un document gràfic format per un conjunt de patrons de costura.

És el vuitè fons familiar i patrimonial de la parròquia de Sant Julià de Lòria i el més important quant a volum documental.

Conservat en òptimes condicions al dipòsit, espera que li arribi el torn per ser restaurat, classificat, inventariat i digitalitzat.

Col·laboracions

David Mas Canalís: Trajectòria com a investigador i vincles amb l'Arxiu Nacional

Com a investigador, he tingut sempre una vinculació amb l'Arxiu Nacional, sobretot en els meus inicis professionals. Després d'haver estudiat geografia i història a la Universitat de Barcelona, el meu primer treball va consistir a participar en un projecte de recerca a l'Institut d'Història i Cultura Naval, a Madrid. A la vegada, vaig cursar un postgrau en arxivística i biblioteconomia a la Biblioteca Nacional d'Espanya.

L'any 1983 vaig entrar a treballar a l'Arxiu Nacional, que llavors era només un arxiu històric. La Conselleria de Cultura em va contractar per fer un projecte d'organització de l'arxiu i la

biblioteca del Govern d'Andorra. M'hi vaig quedar cinc anys, primer com a eventual i després com a cap de servei. D'aquella època recordo l'inventari de l'arxiu de les Sis Claus (en l'actualitat, Set Claus), la microfilmació i l'inventari dels arxius comunals, la campanya destinada a la recopilació d'arxius familiars, etc. Tot plegat em va proporcionar un coneixement ampli i detallat de la història d'Andorra, que va marcar la meua trajectòria professional posterior. Va ser a través del treball amb la documentació històrica de l'Arxiu, tant oficial com privada, que se'm va despertar l'interès per la història d'Andorra a l'edat moderna. D'entre tots els documents

que van passar per les meves mans, n'hi ha un pel qual vaig tenir un interès especial: la compra de la Casa de la Vall per part del Consell General a principis del segle XVIII.

A l'època vaig formar part del Comitè Andorrà de Ciències Històriques i vaig publicar diversos articles al seu butlletí, entre els quals un de dedicat a la història de les fargues i un altre al sorgiment del cultiu i el contraban de tabac. Vaig presentar diversos projectes de recerca als premis de la Nit Literària d'Andorra. D'aquests projectes, el més destacat va ser l'estudi de la casa tradicional, en què vaig fer una anàlisi de les característiques, les tècniques de construcció i l'evolució de l'arquitectura vernacular d'Andorra, acompanyada d'un corpus amb els plànols i la descripció d'una quarantena d'edificis; va ser publicat pel Consell General l'any 1987. Un altre projecte va estar dedicat al maquis republicà i Andorra, en què vaig combinar els resultats extrets de la documentació escrita i la bibliografia amb la història oral; el va publicar l'Editorial Andorra el 1985. Un tercer projecte de recerca el vaig orientar a la ramaderia a Andorra al segle XVIII, i per a aquest projecte em va ser de gran utilitat la documentació dels arxius comunals, així com els documents de l'arxiu de les Sis Claus; els resultats els vaig publicar en diversos articles als Quaderns d'Estudis Andorrans.

Entre 1988 i 1993, vaig passar per la meua etapa de docent, com a professor d'història d'Andorra. No obstant això, no vaig deixar de fer recerca; amb en Pere Caveró vàrem treballar en dos projectes que malauradament no s'han publicat, que van consistir a redactar la història de les parròquies d'Andorra la Vella i de Sant Julià de Lòria i en què jo vaig aportar

la part d'història moderna a través de la documentació dels comuns i els quarts.

L'any 1993 em vaig incorporar al projecte Estudi etnogràfic de les Valls d'Andorra: canvi social, patrimoni cultural i identitat, dirigit pels professors de la Universitat de Tarragona Dolors Comas d'Argemir i Joan Josep Pujadas. Un cop acabat l'estudi, el Ministeri de Cultura va crear el Servei d'Etnologia d'Andorra, dins el Departament de Patrimoni Cultural, del qual vaig ser cap de servei fins a l'any 2000. Les entrevistes dutes a terme tant en l'estudi com al Servei d'Etnologia es conserven a l'Arxiu d'Etnologia, que forma part de l'Arxiu Nacional. Com a treballs de recerca dins d'aquest àmbit van sorgir La casa a Andorra. Dues històries de família i Oficis i indústries d'Andorra. A la vegada, vaig participar en el muntatge de l'escenografia del Museu Casa Rull.

Des del 2000 fins al 2019, vaig treballar com a tècnic d'inventari i catalogació al Departament de Patrimoni Cultural del Ministeri de Cultura d'Andorra, on, entre altres projectes, vaig participar en l'Inventari dels béns mobles de la Casa Rossell i vaig redactar els informes per a la inscripció a l'Inventari general de la casa Blanca, cal Ribot, les emissores de Sud Ràdio i Ràdio Andorra, l'Hotel Rosaleda, i altres edificacions d'arquitectura vernacular o d'arquitectura de granit, i a més a més vaig formar part de l'equip de redacció de diversos entorns de protecció de monuments. També, entre el 2017 i el 2020, vaig participar en el projecte Primera Pedra. Durant aquest temps, les consultes a l'Arxiu Nacional es van centrar a obtenir informació sobre la construcció d'edificis o la seva transformació, i estaven adreçades sobretot a l'arxiu fotogràfic. L'any 2019, i de forma provisional, vaig ocupar el

càrrec de cap de l'Àrea de Béns Immobles fins que, a finals del 2020, vaig deixar l'Administració per prejubil·lar-me.

Com ha afectat la irrupció del món digital en el treball com a investigador?

La resposta és evident: de forma positiva, i en els dos sentits. És a dir, per una part, l'accés a la informació és molt més fàcil, sobretot a la documentació de l'Arxiu, i més en la situació en què estem, o bé es poden consultar els arxius que estan penjats, inclosos els fotogràfics, o bé amb una trucada es pot resoldre una consulta sense haver de desplaçar-se a l'Arxiu. I, en l'altre sentit, és més efectiu donar a conèixer el treball fet o anar-ne avançant parts, ja sigui en publicacions digitals com la revista Exlibris, o simplement penjant fotografies a Instagram. En aquest aspecte, estic preparant una pàgina web personal amb l'objectiu de difondre el treball que faig.

En què estàs treballant actualment com a investigador i quins fons consultes?

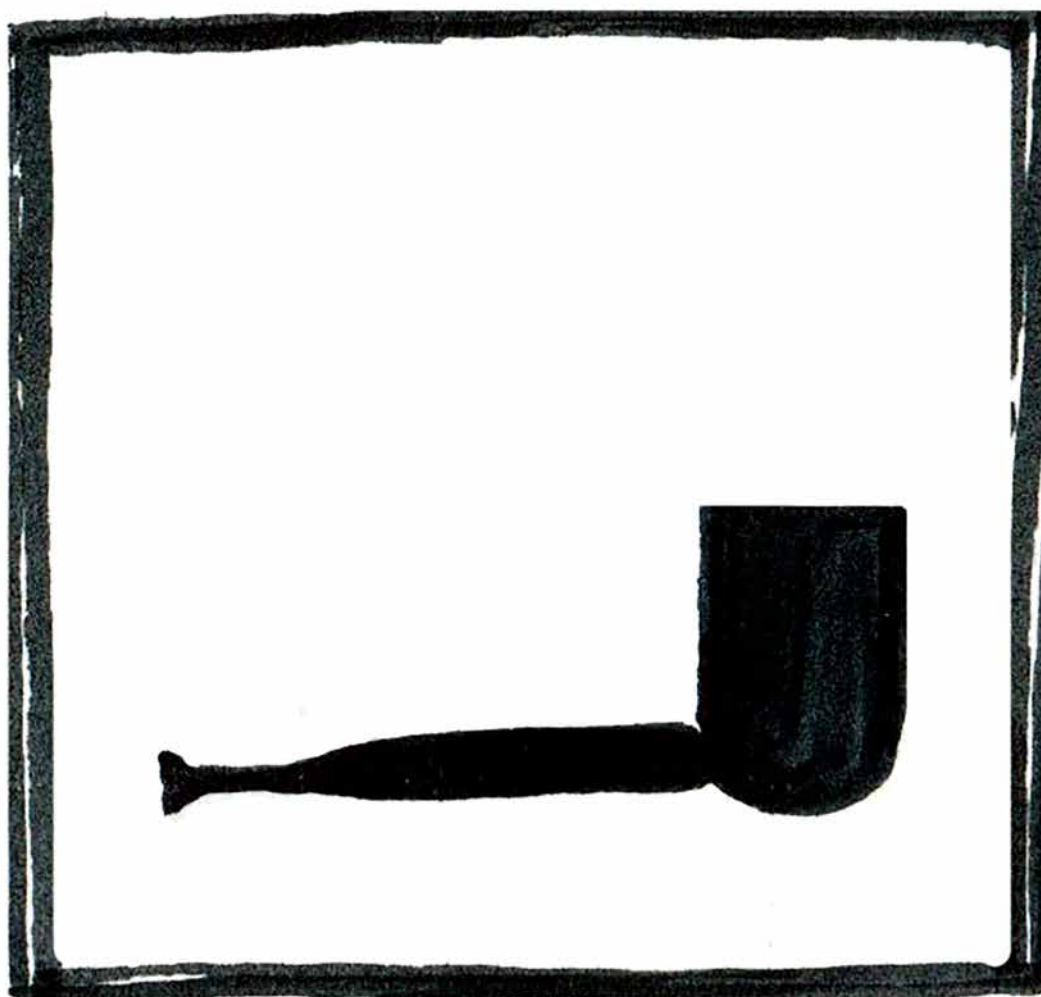
En l'actualitat, estic treballant en diversos projectes, dels quals ara mateix el més important és un encàrrec privat: la història familiar de la casa Colat del Puí de la Massana, la digitalització de l'arbre genealògic, l'estudi dels moments més destacats de l'evolució de la casa i els seus habitants, la relació amb altres cases, etc. Per fer-ho, hi ha tres fons que són bàsics, el mateix arxiu de la casa Colat, el registre parroquial i l'arxiu del Comú de la Massana.

Aquest estudi s'emmarca en un projecte personal més ampli, la creació d'una consultoria, Les tres bordes, dedicada a treballs de recerca i difusió en relació amb la història i el patrimoni cultural d'Andorra, tant en l'àmbit personal com per a particulars o institucions.

L'Arxiu Nacional d'Andorra

En record del PERE Caveró

(1954-2021)

Autor del dibuix: Xavi Casals (Final de pàgina)